

O B S A H

Hlava první

URČENÍ POJMU

(Strana 1—4)

1: Život a smrt. — 2: Smrt přirozená a nepřirozená. — 3: Sebevražda v smysle širším a užším: sebezabití a sebevražda analogií zabití a vraždy. — 4: Nerozumné a nemravné ničení života vůbec, sebevraždou zvláště.

Hlava druhá

PŘÍČINY SEBEVRAŽEDNOSTI

KLASIFIKACE PŘÍČIN

(Strana 5—6)

5: Třídění příčin určujících vůli člověkovu. I. Vlivy přírody: pozemské, kosmické. II. Vlivy tělesné a duševní organizace člověkovy: a) Poměry biologické; b) poměry povšechně společenské; c) poměry politické; d) poměry hospodářské; e) poměry duchovní kultury; vzdělání rozumové, mravní a náboženské: názor na život vůbec. — 6: Účel tohoto roztrídění.

Část první

PŮSOBENÍ PŘÍRODY

(Strana 6—18)

7: Jak se mají studovat vlivy přírodní. — 8: Podnebí. Zeměpisné rozdělení sebevražd. — 9: Vliv roční doby. Nejvíce sebevražd je v létě; příčinou je teplota relativní. Vzrušení nervstva teplem nezvyklým. Přílišnosti, výstřednosti a nepravidelnosti teploty. Maximum sebevražd asi v červnu. — 10: Vlhkost; nebe zakalené. — 11: Větry. — 12: Dny v týdnu. — 13: Doba denní. — 14: Ostatní činitelé podnební mohou být ignorováni. — 15: Vliv půdy. — 16: Potrava. — 17: Vlivy kosmické. — 18: Vliv sluneční. — 19: Vliv měsíce. — 20: Vlivy přírodní nevykládají sociálního hromadného zjevu sebevraždy; vlastní příčina smrti se musí hledat v člověku samém.

Část druhá
**PŮSOBENÍ FYSICKÉ A DUŠEVNÍ ORGANISACE
ČLOVĚKA**

Oddíl první

Fysické poměry tělesné organisace

(Strana 18—28)

21: Tělesná organisace vlastně vlivem přírodním. — 22: Vlastnosti tělesné a zdraví. Nemoci. Epidemie. Chorobnost, úmrtnost a sebevražednost. — 23: Pohlaví. — 24: Věk. Sebevražda starců a dětí. — 25: Závěr.

Oddíl druhý

Všeobecné společenské poměry

(Strana 29—46)

26: Počet obyvatelstva v poměru k počtu sebevražd. Počet obyvatelstva absolutní a relativní. Přelidnění. Nedolidnění. Rychlost vzrůstu obyvatelstva. Ubývání obyvatelstva. Stěhování. — 27: Poměry rodinné a manželské. Ženatí, svobodní, vdovci, vdovy, rozvedení, konkubinát. Vliv rodiny a manželství na děti. Porody nemanželské a sebevražednost. — 28: Sebevražda vězňených. — 29: Města, venkov. — 30: Povulání. — 31: Závěr.

Oddíl třetí

Politické poměry

(Strana 46—62)

32: Plémě; smíšenci. — 33: Národnost. Smíšenci, odnárodňování a přenárodňování. — 34: Ústava. — 35: Politické krise, revoluce, agitace. — 36: Válka. — 37: Militarism; všeobecná branná povinnost. — 38: Závěr.

Oddíl čtvrtý

Hospodářské poměry

(Strana 62—69)

39: Rozervané majetkové poměry; nouze, bída, chudoba, bohatství. Potřeby pravé a nepravé. — 40: Hospodářské poměry, pokud jsou příčinou sebevražd. — 41: Nezvyklé změny hospodářských poměrů. Špatná úroda. Krise obchodní (1873). Hra, loterie. — 42: Bohatství národní a sebevražednost: dluhy státní. Prostředky komunikační. — 43: Způsob práce. — 44: Vývoj sebevražednosti při rostoucím bohatství národů: otázka sociální.

Oddíl pátý

Poměry duševní vzdělanosti: rozumové, mravní a náboženské vzdělání; světový názor vůbec

(Strana 69—99)

45: Názor na život (svět) vývoji sebevražednosti příznivý a nepříznivý. — 46: Vzdělání rozumové. Vzdělání a polovzdělání. Polovzdělání příčinou sebevražednosti. Vzdělání školské a lidové a paralelismus sebevražednosti. — 47: Vzdělání mravní. Pohnutky sebevražd jsou po výtce nemravné. — 48: Některé nemravné pohnutky zvláště: *a*) afekty, náruživosti (nešťastná láska, ctižádost, slavomam); *b*) omrzelost životní (*taedium vitae*); *c*) alkoholism; *d*) nemravnost pohlavní; *e*) sebevražda po vraždě a zabití; *f*) kuriosum: sebevražda ze spekulace. — 49: Motivace sebevraždy a vlivy roční doby, bydliště, pohlaví, věku, povolání, poměrů majetkových, národnosti. — 50: Mravní vzdělání sebevrahů porovnáno se vzděláním rozumovým: obojí jakožto duchovní celek. — 51: Vzdělání náboženské: vliv náboženství a církve. Polovzdělání sebevrahů jako beznábožnost. Beznábožnost všeobecně rozšířená vlastní příčinou společenského hromadného jevu sebevraždy. — 52: Vliv konfese: sebevražda u katolíků, protestantů, pravoslavných, židů, mohamedánů, buddhistů. — 53: Pozdější vývody přesně osvětlí sebevražednost jako následek panující beznábožnosti.

Část třetí

SEBEVRAŽEDNOST SE STANOVISKA PSYCHOLOGICKÉHO: SEBEVRAŽDA A PSYCHOSA

Povšechně

(Strana 100—101)

54: Psychosa jakožto příčina sebevražednosti. Rozšířená neznalost psychosy vyžaduje stručného vylíčení.

Oddíl první

Hlavní formy duševních nemocí a sebevražda

(Strana 101—108)

55: Charakteristika nejdůležitějších forem psychosy. Hranice mezi duchem normálním a nenormálním. Poruchy elementární; duševní deprese: hypochondrie a melancholie. Melancholie jakožto vlastní sebevražedná psychosa („sebevražedná monomanie“). Exaltace: zuřivost, šílení, pomatenost, blbost. — 56: Třídění sebevražd s hlediska psychologického a psychiatrického. Odpovědnost sebevrahů. — 57: Duševní stav sebevrahů. Je sebevražda činem zmužilým?

Oddíl druhý

Příčiny psychosy jako sociálního zla

(Strana 108—122)

58: Psychosa v přítomnosti sociálním zlem. Příčiny psychos: 1. Vlivy přírodní: Podnebí. Poměry počasí. Doby roční. Vlivy kosmické: Světlo měsíce. 2. Město a venkov. 3. Pohlavní dospělost. 4. Vlastnosti tělesné. Nemoci. Duševní dispozice (letora). 5. Dědičnost psychosy a sebevraždy. 6. Pohlaví. 7. Věk. Dětství. 8. Manželství a rodina. Ženatí, svobodní, vdovci, vdovy, rozvedení. Děti nemanželské. 9. Vězňové. 10. Povolání. 11. Počet obyvatelstva relativní. 12. Plémě. 13. Národnost. 14. Ústava. 15. Politické krise, revoluce, agitace, válka. 16. Militarism. 17. Poměry hospodářské. Nouze a bída. Krise (stávky). 18. Psychosa nejčastěji vzniká z příčin duševních. Psychosnosti přibývá. Guislain o moderní osvětě jakožto příčině všeobecně rozšířené psychosy.

Oddíl třetí

Psychosa a sebevraždy ve vzájemném vztahu

(Strana 122—126)

59: Psychosa a sebevraždy jsou jevy jednoho a téhož sociálního procesu. Vzdělání rozumové, mravní a náboženské v poměru k psychosě. Konfese a psychosa. — 60: Psychologický poměr psychosy a sebevraždy.

Oddíl čtvrtý

Rozšíření chorobné sebevraždy

(Strana 126—129)

61: O rozšiřování chorobné sebevraždy. Psychická nápodoba a nákaza. Psychologický zákon vysvětlující poměrně snadné vykonání činu. Sebevraždy přítomnosti spočívá na přeludech osvětových.

Hlava třetí

DRUHY A ZPŮSOBY SEBEVRAŽDY

(Strana 131—135)

62: Cena tohoto objasnění. — 63: Volba prostředků. — 64: Oběšení, utopení, zastřelení atd. — 65: Volba prostředků určena roční dobou, formou půdy, pohlavím, věkem, národností, povoláním atd. —

66: Pohnutka v poměru k prostředku: sebevražda ušlechtilá a spro-
stá. — 67: Chorobná motivace a její vliv na způsob činu. — 68: Pud
k vyléčení. — 69: Sebevraždy nepřímé, pasivní. — 70: Sebevraždy spo-
lečné. — 71: Přibývá oběšení; změna způsobů sebevraždy. — 72:
Sebevražda privilegiem.

Hlava čtvrtá

K DĚJINÁM SEBEVRAŽEDNOSTI

(Strana 137—156)

73: Moderní sebevražednost se jeví jako proces historický. —
74: Prameny k dějinám sebevražednosti. Jaké metody užít. — 75:
Sebevražda u Řeků, Římanů, v středověku. Sebevražda od renais-
sance. — 76: Statistický průkaz o stálém přibývání sebevražednosti
v XIX. a XX. století. — 77: Přibývání se pozměňuje národností, po-
hlavím, věkem, bydlištěm. — 78: Zda se psychosa vždy objevovala
se sebevražedností? — 79: Závěr: Sebevražednost vzniká u všech
národů periodicky.

Hlava pátá

SEBEVRAŽEDNOST A OSVĚTA

Část první

VÝVOJ MODERNÍ SEBEVRAŽEDNOSTI

(Strana 157—191)

80: Úkol tohoto rozboru. — 81: Národové přírodní nemají cho-
robné sebevražednosti, jen národové osvícení. Methodický toho vý-
znam pro dějiny kulturní. Sebevražednost se vyvíjí s rostoucí osvě-
tou. — 82: Osvěta řecká. — 83: Osvěta římská. — 84: Obrácení světa
římského. Křesťanství a jeho význam pro lidstvo. — 85: Křesťanské
církve: katolicism a řecký césaropapismus. Katolický středověk. Cír-
kev východní. — 86: Reformace. Katolicism a protestantism dvěma
základními osnovami osvětovými. — 87: Podstata protestantismu. —
88: Moderní vývoj ducha lidského. Křesťanství přítomnosti. Nábo-
ženství a věda: boj kulturní. Polovzdělání, polovičatost a beznábož-
nost. Ztráta náboženství pramenem nespokojenosti, pesimismu a omrže-
losti životní. Křesťané a už-ne-křesťané: rozumová a mravní anar-
chie přítomnosti. Sebevražda a moderní pesimistická lyrika a fi-
losofie. — 89: Výklad sebevražednosti nejvyšším historickým záko-
nem (Darwin, Morselli, Wagner): Zánik lidového náboženství.

Část druhá

OVĚŘENÍ ZÍSKANÉ OBECNÉ VĚTY: O NÁBOŽENSKÉM STAVU VZDĚLANÝCH NÁRODŮ PŘÍTOMNÉ DOBY

(Strana 191—245)

90: Úkol tohoto rozboru. — 91: Verifikace statistické indukce o obyvatelstvu městském a venkovském, pohlaví, věku, rodině a manželství, militarismu, polovzdělání, nemravnosti atd. — 92: Náboženské poměry různých národů. Národové katoličtí vůbec. — 93: Náboženské poměry ve Francii. — 94: Belgie. — 95: Rakousko. Uhry. — 96: Itálie. — 97: Španělsko a Portugalsko. — 98: Národové protestantští vůbec. Podstata protestantismu a jeho vymoženosti pro moderní kulturu. — 99: Protestantismus v přítomnosti. — 100: Náboženské poměry v protestantském Německu. Německo katolické. — 101: Dánsko. — 102: Švédsko. Norsko. — 103: Národové reformovaní. Podstata kalvinismu. Švýcarsy. — 104: Nizozemí. — 105: Anglie. — 106: Skotsko a Irsko. Význam poměrů skotských pro náš výklad o sebevražednosti. — 107: Náboženské poměry ve Spojených státech amerických. — 108: Národové pravoslavní; zvláště Rusko. — 109: Národové nekřesťanští. Židé. Mohamedánové. Buddhisté. Brahminí. — 110: Závěr.

Hlava šestá

K THERAPEUTICE MODERNÍ SEBEVRAŽEDNOSTI

(Strana 247—259)

111: Úloha sociální therapeutiky: profylaxe. — 112: Therapie nezdravých poměrů tělesné a duchovní organisace člověka, všeobecných poměrů společenských. — 113: Jak lze definitivně odstranit nespokojenost hospodářskou a politickou. — 114: Žádoucí jednotný názor na svět: náboženství. Budoucnost náboženství a náboženství budoucnosti: a) má zůstat nábožným pouze lid, vzdělanci ne? b) nebude vůbec náboženství? c) může se nahradit náboženství uměním? d) budoucnost křesťanství. Pokud možno očekávat náboženství nové. — 115: Therapeutika sebevražednosti nevede k fatalistickému čekání. Determinism není fatalismem. Právě rozhodný determinism podporuje energické jednání. — 116: O užitku všeobecných sociologických pravidel pro praktické jednání v daném případě. Norma Lessingova a Tocquevilleova. Zakončení.

Literatura 261. — Rejstřík osob 265. — Heslový rejstřík věcný 271
Obsah 279.